

ปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของ
เจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14*

INTERNAL CONTROL FACTORS THAT AFFECT THE WORK EFFICIENCY
OF FINANCIAL AND ACCOUNTING OFFICER, PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE IN NETWORK GROUP 14

สุภรดา พละศักดิ์¹ และ ประเสริฐศักดิ์ โพธิ์ทอง²

Supharada Palasak¹ and Prasertsak Phothongt²

¹นักศึกษา บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

¹M.B.A. student, Master of Business Administration, Western University ,Thailand

²อาจารย์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

²Instructor of Master of Business Administration, Western University ,Thailand

Corresponding Author's Email: nongnoypom@gmail.com

วันที่รับบทความ : 9 เมษายน 2568; วันที่แก้ไขบทความ 12 เมษายน 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 13 เมษายน 2568

Received 9 April 2025; Revised 12 April 2025; Accepted 13 April 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของปัจจัยการควบคุมภายใน และระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 และ 2. เพื่อศึกษาปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้าน

Citation:

*

สุภรดา พละศักดิ์ และ ประเสริฐศักดิ์ โพธิ์ทอง. (2568). ปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14.

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(2), 662-679.

Supharada Palasak and Prasertsak Phothongt. (2025). Internal Control Factors That Affect The Work Efficiency Of Financial And Accounting Officer, Primary Educational Service Area Office In Network Group

14. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(2), 662-679.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

การเงินและบัญชีสำนักงานเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งใช้แบบสอบถามแบบออนไลน์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 จำนวน 110 คน ใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ ในการวิเคราะห์ข้อมูล และใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับความคิดเห็นของปัจจัยการควบคุมภายในโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยการควบคุมภายในด้านกิจกรรมควบคุม และด้านการติดตามและประเมินผล ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14

คำสำคัญ : การควบคุมภายใน, ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

This research aimed to 1. study the level of opinions on internal control factors and the level of opinions on the work efficiency of financial and accounting officers in the Primary Educational Service Area Office in Network Group 14. and 2. study the internal control factors affecting the work efficiency of financial and accounting officers in the Primary Educational Service Area Office in Network Group 14. This research is a quantitative research that uses an online questionnaire as a data collection tool. Data were collected from 110 financial and accounting officers in the Primary Educational Service Area Office in Network Group 14, used multiple regression analysis to analyze the data and used statistics of frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The results of the research found that the overall level of opinions on internal control factors was at a high level and the overall level of opinions on

the work efficiency of financial and accounting officers in the Primary Educational Service Area Office in Network Group 14 was at a high level. The internal control factors in the areas of control activities and monitoring and evaluation affect the work efficiency of Primary Educational Service Area Office in Network Group 14.

Keywords: Internal control, Operational efficiency, Primary educational service area office

บทนำ

ภายใต้สถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดจากแข่งขันกันมากขึ้นในธุรกิจทุกรูปแบบ ไม่เว้นแม้แต่หน่วยงานราชการของไทยที่มีการดำเนินงานในรูปแบบของส่วนราชการ และได้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำงานในทุกส่วนงาน ระบบสารสนเทศกลายมาเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร ส่วนงานการเงินและบัญชี ถือเป็นส่วนงานหนึ่งที่มีความสำคัญต่อองค์กร ซึ่งต้องปฏิบัติงานภายใต้ความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และการควบคุมภายในที่เข้มแข็ง หากส่วนงานการเงินและบัญชีขาดระบบการควบคุมภายในที่ดี อาจส่งผลให้ปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพ และอาจสร้างปัญหาให้กับองค์กรได้ การควบคุมภายในเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยป้องกันและลดความเสี่ยงจากความผิดพลาดของการปฏิบัติงานได้ ไม่ว่าจะเป็นการสิ้นเปลือง ความสูญเปล่า การสูญหายของการใช้ทรัพย์สิน หรือการกระทำอันส่งผลต่อการทุจริต จึงทำให้ภาครัฐและองค์กรธุรกิจต่าง ๆ ในประเทศไทย เล็งเห็นถึงความสำคัญและแรงจูงใจให้เกิดการควบคุมภายในที่ดี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน ระบบการควบคุมภายในจึงเป็นเครื่องมือด้านการจัดการประเภทหนึ่งที่ถูกนำมาช่วยในด้านการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ทั้งนี้ หลักเกณฑ์กระทรวงการคลัง ว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2561 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องจัดให้มีการควบคุมภายในเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการดำเนินงานด้านการรายงาน และการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบและข้อบังคับ และมีการติดตามประเมินผลและปรับปรุงการควบคุมภายในให้เพียงพอและเหมาะสม รวมทั้งมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง (กรมบัญชีกลาง, 2561)

แต่ละหน่วยงานจะมีวัตถุประสงค์ของการควบคุมภายในแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหารเป็นผู้กำหนดนโยบายว่าจะเน้นการควบคุมและต้องการงานให้มีประสิทธิภาพไปในทิศทางใด ในบางองค์กรอาจเน้นเรื่องการควบคุมและป้องกันการทุจริต ป้องกันการรั่วไหลของทรัพยากร ในขณะที่บางองค์กรอาจเน้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้านการบริหาร ดังนั้น การควบคุมภายในจึงมีส่วนช่วย และเป็นกลไกสำคัญในการบริหารงานทุกด้านและมีส่วนสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างถูกต้อง มีความโปร่งใส (สุริษา การพัชชี, 2561) เพราะเป็นกลไกที่ช่วยเพิ่มบทบาทในการมีส่วนร่วมกับผู้บริหารในระดับต่าง ๆ เพื่อหาแนวทาง และวิธีการปฏิบัติงานให้มีความเหมาะสมตามยุคสมัย เพื่อให้มีประสิทธิภาพ ภายใต้สถานการณ์แข่งขันทางธุรกิจที่มากขึ้นด้วย อีกทั้งการตรวจสอบภายในยังสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรได้ ถือเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะต้องมีการประเมินประสิทธิผลในการปฏิบัติงานการตรวจสอบภายในว่าปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างไร และการตรวจสอบภายในจะทำให้องค์กรนั้นเป็นองค์กรที่มีการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส และสามารถพัฒนาองค์กรให้มีความแข็งแกร่งได้อย่างยั่งยืน และเป็นองค์กรที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดี (อัจฉรา รัตนสิทธิ, 2553)

ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารด้านบัญชีและการเงิน และผู้ปฏิบัติงาน สามารถบริหารจัดการงานได้ ด้วยการนำความรู้ในเรื่องของระบบควบคุมภายใน พร้อมกับการพัฒนาโปรแกรมระบบการทำงานให้สามารถเชื่อมโยงกันได้ทุกระบบ และต้องกำหนดวิธีการทำงานให้ไปสู่วัตถุประสงค์และบรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ กิจกรรมการควบคุมยังช่วยสร้างความมั่นใจว่าองค์กรมีกิจกรรมที่เหมาะสมในการลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ดังนั้น กิจกรรมการควบคุมควรกำหนดให้สอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินได้ กิจกรรมการควบคุมมีหลายแบบ เช่น การอนุมัติรายการ การพิสูจน์รายการทางบัญชี การกระหนดยอดทางบัญชี การดูแลและป้องกันรักษาทรัพย์สิน การแบ่งแยกหน้าที่ปฏิบัติงาน เป็นต้น (วันวิสาข์ พวงมะลิ, 2554)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 โดยศึกษาปัจจัยการควบคุมภายในซึ่งประกอบด้วยสภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามประเมินผล ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 ทั้งในมิติของคุณภาพของงาน

ปริมาณงาน เวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน วิธีการ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ทั้งนี้ เพื่อที่จะได้รับทราบปัญหาในด้านต่าง ๆ รวมทั้งเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และก่อให้เกิดการบริหารจัดการองค์กรที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของปัจจัยการควบคุมภายใน และระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่าย ที่ 14

2. เพื่อศึกษาปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนวรรณกรรม แนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับการสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการควบคุมภายใน

การควบคุมภายใน หมายถึง กระบวนการที่ผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ผู้บริหาร และบุคคลอื่นได้ออกแบบนำไปปฏิบัติและดูแลให้เหมาะสมอยู่เสมอ เพื่อให้มีความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลในการบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจการเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน ความมีประสิทธิภาพของการดำเนินงาน และการปฏิบัติตามกฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2561)

การจัดให้มีการควบคุมภายในขึ้นในองค์กร มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ องค์ประกอบของการควบคุมภายในตามแนวคิดของ COSO (COSO, 2013) มี 5 ประการ ได้แก่ 1. สภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment) ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของสภาพแวดล้อมประกอบด้วย ความซื่อสัตย์และจริยธรรม ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ

บริหารและคณะกรรมการตรวจสอบ ปรัชญาการบริหารและรูปแบบการปฏิบัติงาน การจัดโครงสร้างองค์กร วิธีมอบอำนาจและความรับผิดชอบ และนโยบายด้านทรัพยากรมนุษย์ 2. การควบคุมการประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) โดยมีขั้นตอนในการประเมินความเสี่ยงคือการกำหนดวัตถุประสงค์ (Objectives) การระบุปัจจัยความเสี่ยง (Risk Identification) การวิเคราะห์ความเสี่ยง (Risk Analysis) และการจัดการความเสี่ยง (Risk Management) 3. กิจกรรมการควบคุม (Control Activities) กิจกรรมการควบคุมประกอบด้วยการกำหนดนโยบายและแผนงาน (Policies and Plans) การสอบทานโดยผู้บริหาร (Management Review) การประมวลผลข้อมูล (Information Processing) การควบคุมทางกายภาพ (Physical Control) การแบ่งแยกหน้าที่ Segregation of Duties) ดัชนีวัดผลการดำเนินงาน (Performance Indicators) และการตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างเป็นอิสระ (Independent Checks on Performance) 4. ข้อมูลสารสนเทศ และการสื่อสาร (Information and Communication) ลักษณะของข้อมูลข่าวสารที่ดีคือเหมาะสมกับการใช้ โดยบรรจุเนื้อหาสาระที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจ ถูกต้องสมบูรณ์ สะท้อนผลตามความเป็นจริงและมีรายละเอียดครบถ้วน เป็นปัจจุบันโดยให้ข้อเท็จจริงที่ใกล้เคียงวันที่ใช้ตัดสินใจมากที่สุด ทันเวลา สามารถจัดทำได้ทันเวลาที่ต้องการใช้ข้อมูลข่าวสารนั้น และสะดวกในการเข้าถึงสำหรับผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง และมีระบบรักษาความปลอดภัยมิให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าถึงได้ ในขณะที่การสื่อสารที่ดีต้องเป็นการสื่อสารแบบ 2 ทาง (Two – ways Communication) กล่าวคือ มีการรับและส่งข้อมูลซึ่งกันและกันแบบโต้ตอบกันได้ โดยระบบการสื่อสารที่ดีต้องประกอบด้วย ระบบการสื่อสารทั้งภายในและภายนอก เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดควรจัดให้มีการประเมินระบบการสื่อสารขององค์กรอย่างสม่ำเสมอ และ 5. การติดตามประเมินผล (Monitoring) ประกอบด้วยการติดตาม ซึ่งเป็นการควบคุมและกำกับดูแลของฝ่ายบริหารเพื่อติดตามตรวจสอบผลความก้าวหน้าของการดำเนินงานว่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่เพียงใด และมีปัญหาอุปสรรคที่ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างไร และการประเมินผลระบบการควบคุมภายในที่นำไปใช้ในระยะเวลาพอสมควร

แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานใด ๆ ก็ตาม โดยมีสิ่งมุ่งหวังถึงผลสำเร็จ และผลสำเร็จนั้นได้มาโดยการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด และการดำเนินการเป็นไปอย่างประหยัด ไม่ว่าจะเป็นระยะเวลา ทรัพยากรแรงงานรวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่

ต้องใช้ในการดำเนินการนั้น ๆ ให้เป็นผลสำเร็จและถูกต้อง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2563) ในขณะที่ Peterson & Plowman (Peterson and Plowman, 2020) ได้ให้ความหมายของคำว่า ประสิทธิภาพในการบริหารงานด้านทางธุรกิจว่าหมายถึง การลดต้นทุนในการผลิต หรือคุณภาพของการมีประสิทธิภาพ (quality of effectiveness) และความสามารถในการผลิต (competence and capability) และในการดำเนินงานทางด้านธุรกิจที่จะถือว่ามี ประสิทธิภาพสูงสุดก็เพื่อสามารถผลิตสินค้า หรือบริการในปริมาณและคุณภาพที่ต้องการที่เหมาะสมและต้นทุนน้อยที่สุดเพื่อคำนึงถึงสถานการณ์และข้อผูกพันด้านการเงินที่มีอยู่ แนวความคิดของคำว่าประสิทธิภาพในด้านธุรกิจมีองค์ประกอบ 5 ประการ คือ 1. คุณภาพของงาน หมายถึง การทำงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างถูกต้อง และได้มาตรฐาน งานที่ท่านได้รับมอบหมายสามารถปฏิบัติได้ทันตามกำหนดเวลา และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร 2. ปริมาณงาน หมายถึง การวางแผนบริหารเวลาเพื่อให้ได้ปริมาณงานตามเป้าหมายที่มีการกำหนดไว้ โดยงานที่ปฏิบัติมีปริมาณงานที่เหมาะสม และเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ผลงานที่ออกมา นั้นสมดุลกับอัตรากำลังคน และไปตามเป้าหมายของหน่วยงาน 3. เวลาที่ใช้ในงาน หมายถึง การกำหนดระยะเวลาที่ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสมตามลักษณะของงาน มีการพัฒนาเทคนิคการทำงานให้มีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น สามารถทำงานเสร็จและส่งมอบตรงตามกำหนดสามารถทำงานได้อย่างดีไม่มีความผิดพลาด 4. วิธีการ หมายถึง วิธีปฏิบัติตามหลักการเป็นขั้นตอนอย่างมีระบบมีการลำดับงานที่จะทำก่อนหลังตามความสำคัญและเร่งด่วน ใช้อุปกรณ์และเครื่องมือในการทำงานได้อย่างเหมาะสมโดยสามารถลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อนเพื่อให้การทำงานสะดวกรวดเร็วขึ้นใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและนวัตกรรมใหม่มาช่วยในการทำงาน 5. ค่าใช้จ่ายในงาน หมายถึง การปฏิบัติงานโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการดำเนินการทั้งหมดจะต้องเหมาะสม โดยมีค่าใช้จ่ายสอดคล้องกับงาน และวิธีการ คือจะต้องลงทุนน้อยและได้ผลกำไรมากที่สุด ประสิทธิภาพในมิติของค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนการผลิตได้แก่ การใช้ทรัพยากรด้านการเงิน คน วัสดุ เทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างประหยัด คุ่มค่าและเกิดการสูญเสียที่น้อยที่สุด

บริบทเกี่ยวกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นหน่วยงานย่อยใต้กำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 ได้กำหนดการจัดระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ คือ ระเบียบบริหารราชการในส่วนกลาง ซึ่งประกอบด้วยสำนักงานรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานเลขาธิการสภาพการศึกษ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ระเบียบบริหารราชการเขตพื้นที่การศึกษา และระเบียบบริหารราชการในสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล โดยบทบาทอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 และประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องแบ่งส่วนราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนดอำนาจหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คือ

1. จัดทำ นโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ รวมทั้งกำกับตรวจสอบติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
6. ประสอน การระดับทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบประกันคุณภาพคุณภาพการศึกษาและประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
8. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษารูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการและประสานส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการและประสานส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไประหว่างองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ
12. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย สำหรับโครงสร้างของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นส่วนราชการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำหน้าที่บริหารและจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติ

โดยมีการแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็นกลุ่มตามงานที่ปฏิบัติในลักษณะกำกับ ดูแล ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแล้วข้างต้น รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน การดำเนินงานของ คณะกรรมการและสถานศึกษา คือ กลุ่มอำนวยการ กลุ่มนโยบายและแผนกลุ่มส่งเสริม การศึกษาทางไกล เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มพัฒนาและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มนิเทศ ติดตามและ ประเมินผลการจัดการศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา กลุ่มกฎหมายและคดี และหน่วย ตรวจสอบภายใน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นหน่วยเบิกจ่ายและเป็นหน่วยงานของ รัฐที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล โดยปฏิบัติงานตามระบบภายใต้ กฎหมาย ระเบียบของกรมบัญชีกลาง ที่กระทรวงการคลังกำหนด ซึ่งโครงสร้างของระบบบัญชี จะมีการกำหนดขั้นตอนการจัดทำบัญชี โดยเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์รายการบัญชีจากเอกสาร การเงินหรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง และนำไปบันทึกรายการบัญชีในสมุดบันทึกรายการขั้นต้น ผ่านรายการไปยังสมุดบันทึกบัญชีขั้นปลาย และสิ้นสุดกระบวนการในการจัดทำบัญชี คือ การ ออกรายงานการเงินต่าง ๆ ทั้งนี้จะมีการบันทึกรายการในทะเบียนคุมแต่ละประเภทบัญชี การ ตรวจสอบงบทดลอง การปรับปรุงรายการบัญชีตามเกณฑ์คงค้างและการปิดบัญชี เพื่อให้ข้อมูล ทางบัญชีมีความครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นข้อมูลทางบัญชีที่สมบูรณ์เพียงพอต่อการวิเคราะห์ สถานะการเงินและประเมินผลการดำเนินงานทางการเงิน ประกอบกับได้ข้อมูล เพื่อสนับสนุน การวางแผนทางการเงิน การบริหารจัดการทรัพย์สิน การบริหารจัดการทางการเงินและการ ตรวจสอบกำกับดูแลองค์กรของผู้บริหารและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 โดยสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 มีจำนวน 12 แห่ง มีจำนวนเจ้าหน้าที่ด้าน การเงินและบัญชีทั้งสิ้น 110 คน เนื่องจากประชากรมีจำนวนน้อยและเพื่อป้องกันความ ผิดพลาดจากการตอบแบบสอบถามและความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของ

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยในครั้งนี้คือ 110 คน โดยเก็บกับประชากรทั้งหมด โดยอ้างอิงตารางคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ทาโร่ ยามาเน่ Yamane, Taro. (1973)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มีทั้งหมด 4 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง อายุงาน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นแบบเลือกตอบ (checklist) ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยด้านการควบคุมภายในเป็นคำถามปลายปิดเพื่อสอบถามความคิดเห็น ซึ่งเป็นคำถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท Likert, R. (1967) ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร และการติดตามและประเมินผล ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 เป็นคำถามปลายปิดเพื่อสอบถามความคิดเห็น ซึ่งเป็นคำถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ท Likert, R. (1967) ประกอบด้วย คุณภาพของงาน ปริมาณงาน เวลาที่ใช้ในการดำเนินงาน วิธีการ และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนข้อความในส่วนข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบเครื่องมือทั้งความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ในมิติของแนวคิด สำนวนภาษา และการใช้ข้อความที่เป็นการแสดงระดับความคิดเห็น โดยการนำเครื่องมือไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์แต่ละข้อ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งจะต้องได้ค่า IOC มากกว่า 0.5 ทุกข้อคำถาม และทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีคุณลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งจะต้องได้ค่าแอลฟาเท่ากับ 0.70 (Nunnally, 1978) ซึ่งเป็นค่าที่ยอดเยียมในการยอมรับระดับความเชื่อถือของเครื่องมือสำหรับนำไปใช้งานจริง โดยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค่าครอนบาคแอลฟาเท่ากับ 0.987

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแบบออนไลน์ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2567 ถึงเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2567 รวบรวมแบบสอบถาม ทำการตรวจสอบข้อมูล (editing) ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและทำการลงรหัส (coding) ตามที่กำหนดรหัสไว้ แล้วนำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วมาบันทึกลงใน

โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อทำการประมวลผลข้อมูล และนำผลลัพธ์ที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลต่อไป โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง อายุงาน ระดับการศึกษา และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ใช้มาตราวัดแบบนามบัญญัติ (Nominal Scale) โดยจะนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่ (Frequency) หรือร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความคิดเห็น ได้แก่ ตัวแปรการควบคุมภายใน และตัวแปรประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 เป็นข้อมูลที่ใช้มาตราวัดอันตรภาค (Interval Scale) เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดค่าคะแนนให้แต่ละระดับ (Likert Scale) โดยจะนำข้อมูลจากคะแนนของแต่ละระดับคะแนนความคิดเห็นมาอธิบายค่าของข้อมูลโดยนำเสนอในรูปแบบ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) สำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัยเรื่องปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศ หญิง คิดเป็นร้อยละ 94.50 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36 -45 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.30 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 77.30 ส่วนใหญ่มีตำแหน่ง นักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ คิดเป็นร้อยละ 35.50 ส่วนใหญ่ มีอายุงาน 11-15 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.50 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.80

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของปัจจัยการควบคุมภายใน จากผลการวิจัยพบว่าเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านการควบคุมภายในโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

($\mu=3.56$ $\sigma=0.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านสภาพแวดล้อมการควบคุมเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=3.69$ $\sigma=0.79$) รองลงมาคือด้านการประเมินความเสี่ยงโดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=3.68$ $\sigma=0.80$) ด้านกิจกรรมการควบคุม โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=3.55$ $\sigma=0.92$) ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=3.51$ $\sigma=1.03$) และด้านการติดตามและประเมินผล โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\mu=3.39$ $\sigma=1.02$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่าย ที่ 14 จากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่าย ที่ 14 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.74$ $\sigma=0.50$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านวิธีการและด้านค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเป็นอันดับแรกโดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=4.06$ $\sigma=0.24$) รองลงมาคือด้านเวลา โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=3.67$ $\sigma=0.67$) ด้านคุณภาพของงาน โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=3.48$ $\sigma=0.94$) และด้านปริมาณงาน โดยมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก ($\mu=3.41$ $\sigma=0.97$) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่าย ที่ 14 จากผลการวิจัยพบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์พหุคูณเท่ากับ 0.94 และสามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 ได้ร้อยละ 88.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า ปัจจัยการควบคุมภายในด้านกิจกรรมควบคุม และด้านการติดตามและประเมินผล สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับมากกว่า 0.05 มีสมการ Multiple Linear Regression คือ $Y = 1.862 + 0.134(X_3) + 0.252(X_5)$ โดย Y คือประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14, X_3 คือ การควบคุมภายในด้านกิจกรรมควบคุม และ X_5 คือการควบคุม

ภายในด้านการติดตามและประเมินผล หรือ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 = $1.862 + 0.134(\text{การควบคุมภายในด้านกิจกรรมควบคุม}) + 0.252(\text{การควบคุมภายในด้านการติดตามและประเมินผล})$ และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานคือ $Y = 0.246(X_3) + 0.510(X_5)$ โดย Y คือ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14, X_3 คือ การควบคุมภายในด้านกิจกรรมควบคุม และ X_5 คือการควบคุมภายในด้านการติดตามและประเมินผล หรือ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 = $0.246(\text{การควบคุมภายในด้านกิจกรรมควบคุม}) + 0.510(\text{การควบคุมภายในด้านการติดตามและประเมินผล})$

ตารางที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		t	P
	β	Std. Error	Beta			
ค่าคงที่	1.862	.093			19.965	0.00*
1. ด้านสภาพแวดล้อมการควบคุม	.061	.032	.095		1.862	0.064
2. ด้านการประเมินความเสี่ยง	.053	.042	.085		1.249	0.215
3. ด้านกิจกรรมการควบคุม	.134	.037	.246		3.617	0.000*
4. ด้านข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร	.036	.044	.074		0.820	0.414
5. ด้านการติดตามและประเมินผล	.252	.040	.510		6.226	0.000*
R	0.942					
R Square	0.888					(0.00)*
Adjusted R Square	0.883					

p-value ≤ 0.05

อภิปรายผล

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยการควบคุมภายในส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 เพราะเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 ให้ความสำคัญต่อการควบคุมภายในโดยเฉพาะด้านกิจกรรมควบคุมในเรื่องของการกำหนดนโยบายและแผนงานอย่างชัดเจนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ข้อมูลทางบัญชีการเงินและข้อมูลอื่นที่จำเป็นสำหรับมีความถูกต้องสมบูรณ์ มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและทันเวลา และยังให้ความสำคัญต่อการแบ่งแยกหน้าที่อย่างชัดเจนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้สามารถสอบทานซึ่งกันและกันได้ ตลอดจนการตรวจสอบทรัพย์สินต่าง ๆ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุธิดา เจริญผล (2562) ได้ศึกษาผลกระทบของระบบควบคุมภายในด้านบัญชีและการเงินที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บัญชีในอุตสาหกรรมบริการเขตกลาง พบว่า การควบคุมภายในด้านกิจกรรมควบคุมส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยให้ความเห็นว่าควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรตระหนักถึงความสำคัญของการควบคุมภายใน เพื่อให้การปฏิบัติงานมีความถูกต้องครบถ้วน ตรวจสอบได้และทันต่อเวลา และสอดคล้องกับงานวิจัยของชลิดา ลินจีและคณะ (Linjee et al., 2022) ที่ศึกษาเรื่องการควบคุมภายในที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ของคณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี พบว่า การควบคุมภายในด้านกิจกรรมการควบคุมมีผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 โดยกล่าวว่า การควบคุมภายในด้านกิจกรรมการควบคุมสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ทำให้เห็นว่ากิจกรรมการควบคุม เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบาย วิธีปฏิบัติงาน และคำสั่งต่าง ๆ ที่ฝ่ายบริหารกำหนด ซึ่งต้องเป็นการกระทำที่ถูกต้องและในเวลาที่เหมาะสม จะเพิ่มความมั่นใจในความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ ผู้บริหาร อาจารย์ และเจ้าหน้าที่

นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในด้านการติดตามและประเมินผล เพราะเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 เชื่อว่าหากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการควบคุมและกำกับติดตามผลการ

ปฏิบัติงาน มีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับแผนงานที่ตั้งไว้และรายงานให้ผู้กำกับดูแลทราบอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงแก้ไขและนำข้อบกพร่องที่ได้รับจากผู้สอบบัญชี/ผู้ตรวจสอบกิจการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการ มีการรายงานปัญหาการดำเนินงานแต่ละด้านและติดตามความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาทันเหตุการณ์ และมีการควบคุมภายในถูกต้องและเป็นที่ยอมรับ ก็จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของธนศักดิ์ กุศลสร้าง และพรทิว แสงเขียว (2565) ซึ่งได้ศึกษาปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี และผลการดำเนินงานขององค์กรในภาคตะวันตกของประเทศไทย ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยการควบคุมภายในด้านการติดตามและประเมินผลมีผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ของนักบัญชีด้านมาตรฐานและความเชื่อถือได้ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และให้ความเห็นว่าหน่วยงานต่าง ๆ ควรมุ่งเน้นและให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้ง 5 องค์ประกอบ เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับนโยบาย มีแนวทางการปฏิบัติการจัดการควบคุมภายในให้ถูกต้องตามหลักการ และส่งเสริมบุคลากรในหน่วยงานให้มีความรู้และความเข้าใจในการให้ความสำคัญของการควบคุมภายในว่ามีประโยชน์และมีผลดีต่อการดำเนินงานอย่างไร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kumari and Weerasooriya (2019) ที่ได้ศึกษาเรื่องผลกระทบของการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของธนาคารพาณิชย์เอกชนในเขตจังหวัดตอนกลางของประเทศศรีลังกา พบว่า การควบคุมภายในด้านการติดตามและการประเมินผลมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เนื่องจากการติดตามและการประเมินผลทำให้ผู้บริหารทราบว่าการทำงานเป็นไปตามแผนหรือไม่ ความก้าวหน้า การปฏิบัติงานมีความเหมาะสมกับลักษณะงาน และการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเมื่อมีอุปสรรค เพื่อจะได้แก้ไขปัญหาล่วงหน้าและป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงทีเพื่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายขององค์กร

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ปัจจัยการควบคุมภายในส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 โดยเฉพาะด้านกิจกรรมควบคุมในเรื่องของการกำหนดนโยบายและแผนงานอย่างชัดเจนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ข้อมูลทางบัญชีการเงินและข้อมูลอื่นที่จำเป็นสำหรับมีความ

ถูกต้อง สมบูรณ์ มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและทันเวลา และยังให้ความสำคัญต่อการแบ่งแยกหน้าที่อย่างชัดเจนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อให้สามารถสอบทานซึ่งกันและกันได้ และยังให้ความสำคัญกับการควบคุมภายในด้านการติดตามและประเมินผล เพราะเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 เชื่อว่าหากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการควบคุมและกำกับติดตามผลการปฏิบัติงาน มีการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับแผนงานที่ตั้งไว้และรายงานให้ผู้กำกับดูแลทราบอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงแก้ไขและนำข้อบกพร่องที่ได้รับจากผู้สอบบัญชี/ผู้ตรวจสอบกิจการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการ มีการรายงานปัญหาการดำเนินงานแต่ละด้านและติดตามความคืบหน้าของการแก้ไขปัญหาทันเหตุการณ์ และมีการควบคุมภายในถูกต้องและเป็นที่ยอมรับ ก็จะทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากปัจจัยการควบคุมภายในส่งผลทางตรงเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 โดยเจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 ให้ความสำคัญต่อการควบคุมภายในโดยเฉพาะด้านด้านกิจกรรมควบคุมและด้านการติดตามและประเมินผล ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 ควรกำหนดนโยบายและแผนงานอย่างชัดเจนและมีการควบคุมและกำกับติดตามผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้เจ้าหน้าที่ด้านการเงินและบัญชีมีกรอบนโยบายสำหรับการทำงานที่ชัดเจน ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ องค์ความรู้และข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายที่ 14 สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการควบคุมภายในให้มีประสิทธิภาพสูงสุด และก่อให้เกิดการบริหารจัดการองค์กรที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งถัดไป

1. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ หรือการวิจัยแบบผสมผสาน เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่และองค์ความรู้จากการวิจัยใหม่ในเชิงลึก

2. ควรทำการวิจัยโดยเปรียบเทียบกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายอื่น เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยการควบคุมภายในอื่น ที่อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

เอกสารอ้างอิง

- กรมบัญชีกลาง. (2561). รู้จักบัญชีกลาง (No. 187881). กรุงเทพมหานคร: กรมบัญชีกลาง.
- ชนศักดิ์ กุศลสร้าง และ พรทิวา แสงเขียว. (2565). ปัจจัยการควบคุมภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของนักบัญชี และผลการดำเนินงานขององค์กรในภาคตะวันตกของประเทศไทย. *Journal of Modern Learning Development*, 7(11), 195-211.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2563). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์.
- วันวิสาข์ พวงมะลิ. (2554). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการควบคุมภายในตามแนวทาง COSO กรณีศึกษา การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต 1 (ภาคใต้) จังหวัดเพชรบุรี. ใน *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*.
- สุวินชา การพัชชี. (2561). การวิเคราะห์ประสิทธิภาพระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. ใน *วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต วิชาเอกการบัญชี. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2561). ประกาศวิชาชีพบัญชี. เรียกใช้เมื่อ 21 เมษายน 2567 จาก <https://www.tfac.or.th/Article/Detail/66902>
- สุธิดา เจริญผล. (2562). ผลกระทบของระบบควบคุมในด้านบัญชีและการเงิน ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่บัญชีในอุตสาหกรรมบริการเขตกลาง. ใน *การค้นคว้าอิสระ บัณฑิตมหาบัณฑิตคณะบัญชี. มหาวิทยาลัยศรีปทุม*.
- อัจฉรา รัตน์สิทธิ. (2553). ทศนคติของปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลและประสิทธิผลของการตรวจสอบภายใน ในมุมมองของผู้รับการตรวจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (No. 120267). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- COSO. (2013). Eight Components of ERM. (Online). Available: <http://ibmp.bus.tu.ac.th>. 1March2021.

- Kumari and Weerasooriya. (2019). Impact of Effective Internal Control Implementation on Private commercial Bank's Financial Performance; Special Reference to Central Province of Sri Lanka. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 9(12), 405-417.
- Likert, R. (1967). *The human organization: its management and values*. McGraw-Hill.
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric Theory*. New York: McGraw-Hill.
- Peterson, E & Plowman, E.G. (2020). *Business Organization and Management*. Homewood, Illinois: Richard D. Irwin.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics on introductory analysis*. New York Harper & Row.
- Linjee, C., Homkaew, K., & Boon-iam, L. (2022). การควบคุมภายในที่มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานในสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 ของคณะ บัณฑิตมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี. *Journal of Arts Management*, 6(2), 682-695.